

Мария МАНЕВА (Бургас, България)

СЪВРЕМЕННИ ПРОЯВЛЕНИЯ НА ОНОМАСТИКАТА В ПРЕСАТА СЛЕД ПРИЕМАНЕТО НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ*

Abstract. Subject of analysis in this paper is a newspaper “Dnevnik”. Object of the study will be temporal changes.

It made whole quantitative analysis for the period from 1 June 2007. – December 30, 2010. and from 1 June 2011. to 28 October 2011. Study does not sample and representative. The text presents data on the total number of articles for the years 2007. by 2011.

The methods to be used are: quantitative (frequency analysis of all names) comprising a one-dimensional statistical distribution; qualitative semantic method covering content analysis of the names in the titles and the text of the article itself.

Keywords: different names, a survey, qualitative analysis, quantitative analysis, comparative method.

Предмет на анализ в настоящата статия е в. «Дневник». Обект на изследване ще бъдат темпоралните промени, които настъпват през определен период, описан по-долу.

За целта се прави цялостен количествен анализ за периода 1 юни 2007 г. – 30 декември 2010 г. и от 1 юни 2011 г. до 28 октомври 2011 г., когато вестникът спира издаването си на хартиен носител и продължава своя «живот» само като електронно издание. Изследването не е извадково, а представително, тъй като обхваща всички единици.

В текста са представени данни за общия брой статии за годините от 2007 до 2011.

* *Бел. ред.* Докладът постъпи в редакцията с твърде голям обем (над 30 страници). Поради наложените количествени ограничения той бе публикуван със значителни съкращения.

Също така е направено изследване по регистрационна карта с множество критерии, представящи различни видове имена, които са публикувани в статии от 1 юни 2007 г. и 1 юни 2011 г. По този начин се установяват съвременните проявления на ономастиката. Направен е подробен анализ на двадесет и една статии, обхващащи различни аспекти на имената, публикувани в тях.

Методите, които се използват, са: количествен (честотен анализ на всички имена), включващ едномерно статистическо разпределение; качествен, семантичен, обхващащ контент-анализ на имената в заглавията и в текста на самата статия. Анализът, синтезът и сравнението са иманентна част от предстоящата публикация.

Направено е годишно разпределение на общия брой публикации на в. «Дневник», обхващащ периода от 2007 г. – приемането на България в Европейския съюз – до 2011 г. Оказва се, че броят на статиите намалява с напредване на годините. За 2007 г. са най-много – 3330; 2008 г. – 2263, докато през 2011 г. намаляват до 1499. Този факт се обяснява с чувството на еуфория, което съпътства обществото веднага след приемането на България в ЕС и по-нататъшното намаляване на интереса към темата Европейски съюз.

Годишно разпределение на общия брой публикации

Година	„Дневник”
2007	3330
2008	2263
2009	1839
2010	1737
2011	1499

Данните от детайлното изследване на в. «Дневник» по ключова дума «Европейски съюз» показват като резултат, че пикът на статии в един брой на вестника, свързани с разглежданата тема, е 23 (бр. 112 от 12 юни 2007 г.). През юни 2007 г. има и брой, в който няма нито една публикация по темата «Европейски съюз» (бр. 105 от 2 юни 2007 г.)

Направен е детайлен анализ на броя от 1.06.2007г. Има 11 статии, посветени на темата „ЕС” във в. „Дневник”.

Съдържанието на регистрационната карта е публикувано в Приложение 1 (в края на текста).

Преобладаващият **жанр** на публикациите от 1.06.2007 г. принадлежи на информационния дискурс – 6 броя. Броят на коментарите е три, а на интервютата – две. Информацията кореспондира с представата за обективност и безпристрастност.

Жанрът се изследва, за да се установи в какъв контекст са разположени имената на изследваните лица, държави, институции и т. н.

В шест от статиите имената на **авторите** са назовани. Оказва се, че те са все различни лица. Това е в известна степен необичаен факт, тъй като става въпрос все за една и съща страница от вестника – тази, посветена на външната политика. Само в един от материалите се е «подписал» вестникът. Сред авторите на статии се открояват следните имена: Мария Атанасова, Георги Господинов, Светлана Ненова, Таисия Рафаилова, Весела Папазова.

В пет от материалите авторът не е назован. Анонимността е в разрез с принципа на доверието.

В **заглавията** на три от статиите не се споменават *никакви имена*. Най-голям е дялът на цитиране на *имена на държави* в разглежданите статии – четири. В едно от заглавията се споменава България, в останалите – Норвегия, САЩ, Косово.

Следващи по дял са цитиранията на *имена на институции* – 3 – Европейският съюз, Световната банка и компанията «Химимпорт».

Имена на *личности* също се споменават в три статии. Те принадлежат на политически личности: едно се отнася за външната политика (Маковей – бившият румънски министър на правосъдието), а други две са свързани с родината: министър Овчаров и бизнесменът Мирчо Петков.

Само в едно заглавие се споменава столица – Скопие.

Продължаваме с анализ на **имената в самите текстове на статиите**. Общият брой на разглежданите статии за датата 1.06.2007 г., посветени на темата Европейски съюз, е единадесет. Обект на изследване са *имената на държавите*. Логично най-силно застъпено е името на страната ни, тъй като става дума за български вестник. Най-често споменавана е България в седма статия – 12 пъти, следвана от първа статия – 7 пъти, и 11 статия – 6 пъти; в трета и девета

статия името се споменава два пъти, а в десета – един. В пет от статиите името на родината ни не се споменава. Това може да се обоснове с факта, че страниците на в. «Дневник» са посветени на външната политика не само на България. Вниманието е концентрирано в световен мащаб.

След това ще изброим цитираните имена на държави според тяхната честота. Пет пъти в една статия се споменава името на Русия. А общият брой на споменаванията на Русия във всички статии е осем пъти. Шест пъти във всички изследвани статии се споменава името на Румъния; пет пъти на Естония, Унгария, Македония; четири пъти на Литва, Европа (континент, не държава); три пъти на Словакия, Полша, Турция; два пъти на Латвия, Чехия, Ирак, Германия, САЩ, Австрия, Сърбия; само по веднъж Словения, Норвегия, Япония, Йемен, Иран, Гърция, Албания, Кипър, Люксембург, Италия, Ирландия, Франция, Китай, Испания.

Общият брой на държавите, разгледани за 1 юни 2007г., е 32.

Най-често споменаваното *име на град* е Бургас – 15 пъти в седма статия. То е употребено в словосъчетания Бургас-Александрополис и Бургас-Вълора. По 7 и 8 пъти са употребени съответно Александрополис и Вълора. В интервю с независимия депутат за Шуменска област град Шумен е споменат 12 пъти в девета статия. Само четири пъти е спомената столицата на ЕС – Брюксел – в две статии по два пъти. Останалите споменати градове/столици са: Варшава, Потсдам, Вилнюс, Бояна, Москва, Атина, Амстердам, Лондон, Париж, Ню Йорк, Русе, Варна, Бургас, Велики Преслав, Албена.

Общият брой на споменатите градове е 20. От тях 7 са български. Малкият брой на българските градове спрямо чуждите се обуславя от факта, че страницата, която разглеждаме, е посветена на външната политика.

Сред *имената на институции* най-често срещано е това на Европейския съюз. Европейският съюз може да се възприеме като политическо обединение, като географска територия и т. н. В настоящия доклад се приема като институция. В 10 от 11 статии ЕС е споменат общо 26 пъти. Този резултат е логичен, тъй като се изследва темата «Европейски съюз» на страниците на в. «Дневник».

Световната банка е спомената 7 пъти. Има споменати и още две финансови институции – Банк Аустрия и Финансова компания „Ела-

на”. Международна проектна компания (МПК) – четири пъти. По три пъти – МВР, Народното събрание, компанията „Техноекспортстрой”. Европейската комисия – два пъти. Всички останали институции са споменати по веднъж.

При цитирането на *лични имена* в единадесетте разглеждани статии прави впечатление, че нито едно не се повтаря в няколко поредни материала. Само в един текст лични имена изцяло липсват. Четиринадесет от имената на личностите, цитирани във вестника, са на български граждани, а седем са чужди. Интересен е въпросът кои лица стават обект на внимание от страна на печатното издание. Това са хора с високи йерархични позиции. В повечето случаи са значими за обществото *политически фигури*: бившият румънски министър на правосъдието (Моника Маковей), британски прокурор, съветник на румънския президент (Рупърт Вининг), румънският президент (Траян Бъсеску), премиерът на Македония (Никола Груевски), върховният представител на ЕС по външната политика и сигурността (Хавиер Солана).

Вестникът се фокусира и върху значими икономически субекти: водещ икономист на Световната банка във Варшава (Ларсен); а също и на мениджъри в частния сектор: вицепрезидент на консултантската фирма „Ти Ен Ес ритейл форуърд” (Манди Патнам).

Сред българските имена преобладават политическите фигури: Александров, Овчаров (министър), (Ахмед) Доган, Луканов, Велчев (финансов министър), Елеонора Николова (депутат), Асен Гагаузов (министър на регионалното развитие и благоустройството), Калин Рогачев (зам.-министър на регионалното развитие), Димитър Абджиев (депутат), (Даниела) Русева – (председател на общинския съвет в Шумен).

Останалите имена принадлежат на частния сектор: Мирчо Петков (бизнесмен, свързан с политиката), Красимир Атанасов (мениджър).

Другите имена са също на известни българи със значим принос в развитието на обществото: (Христо) Манчев – (заместник на главния прокурор), Георги Господинов (писател и редактор във вестник), Димитър Бербатов (футболист).

Контент-анализ на имената в разглежданите статии. Безспорно, обективната неутрална информация преобладава. Тази тенденция хар-

монира с представата за в. «Дневник» като принадлежащ към качествената преса. Принцип в журналистиката гласи: «Добрата новина е лошата новина». Затова в повечето разглеждани статии има и негативни нотки. Примерите от семантичния анализ показват следното:

Разпределението на имената в отделните контексти е направено в Таблица № 1. Като цяло статиите, публикувани във в. „Дневник” от тази дата, са с неутрален оттенък, представляват обективна, фактологична информация. В сравнителен план, като абсолютен брой единици, преобладават негативните внушения – 37 на брой – спрямо позитивните – 9. Отнася се за общия брой статии. В седем от статиите изцяло липсват позитивни контексти, а само в една – няма негативни смисли. Тенденцията към преобладаващо отрицателна информация спрямо положителната се наблюдава във всички медии.

Таблица №1

Имена, употребени в:	Бр. повторения										
	1 ст.	2 ст.	3 ст.	4 ст.	5 ст.	6 ст.	7 ст.	8 ст.	9 ст.	10 ст.	11 ст.
Положителен контекст	0	1	2	0	0	0	0	0	4	2	0
Неутрален контекст											
Отрицателен контекст	4	1	3	2	6	5	11	1	2	0	2

На 1.06.2011г. има 10 публикации, посветени на темата „Европейски съюз” във в. „Дневник”.

Анализ по Регистрационна карта от 1.06.2011г.

Преобладаващият **жанр** на публикациите от 1.06.2011г. принадлежи на информационния дискурс – 7 публикации. Броят на коментарите е два, а на интервютата - едно.

ОБОБЩЕНИЕ

Пропорционален е броят на назованите и на неназованите **автори** на статии. Нито едно от имената на журналистите не се дублира при писане на материалите за деня. Това е свързано с натовареността и ангажираността на комуникатора, който има предел на силите и възможностите за справяне с ежедневната творческа дейност, свързана с професията. Сред авторите на статии се открояват следните имена: Лили Границка, Христо Ласков, Цветелина Катанска, Велизар Узунов, Христо Съйнов и Весела Николаева.

В пет от материалите авторът не е назован. Авторството е гаранция за достоверността на материала. Но тук става дума за „сериозен“ вестник като „Дневник“ (а не „жълт“), затова съмнения в тази посока не може да има.

В **заглавията** на три от статиите не се споменават *никакви имена*.

Най-голям е дялът на цитиране на *имена на институции* – 4 различни единици. Включват Европейски съюз, който се повтаря в две от статиите, МВФ, ЕЦБ, Националният център за опазване на общественото здраве. Три четвърти от институциите са международни, само една – национална. Това се дължи на факта, че се разглежда международната страница на в. „Дневник“.

Дялът на цитиране на *имена на държави* е втори по големина – три на брой – България, цитирана в две различни статии, Норвегия, Гърция. Логично е в национален вестник името на страната да преобладава.

През 2011 г. преобладава цитирането на градове, при това столици, в заглавия – Брюксел – в две отделни статии – и Атина.

„За разлика от 2007 г., през 2011 г. имената на личности са много по-малко цитирани, само в една статия: Д-р Христо Хинков (зам.-директор на Националният център за опазване на общественото здраве). Приликата и в двете изследвани години е в това, че обект на внимание са личности, заемащи високи йерархични позиции.

СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ ПО РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА НА В. „ДНЕВНИК“ ЗА ДАТИТЕ 1.06.2007 г. и 1.06.2011 г.

Преобладаващият **жанр** на публикациите, отнасящи се за 1.06.2007 г. и за 1.06.2011 г., принадлежи на информационния дискурс. От три до четири пъти по-малък е броят на коментарите и интервютата. Този резултат представлява ответ на желанието на читателя да бъде информиран обективно, а самият той индивидуално да си изгражда мнение за случващите се събития и факти. Безпристрастността и неутралността кореспондират с представата за желанието субектът сам да прояви своята гражданска позиция, без да му бъдат оказвани влияние или натиск.

Нито един от **авторите** в двете изследвани години не се дублира. В 50% от материалите авторът не е назован. Когато се споменава името на автора, се дава информация за това кой носи отговорността

за написването на материала. В случая обаче става дума за писане на жанра „информация”, който няма оценъчни характеристики, а е неутрален. Затова публикациите могат да бъдат и „неподписани”.

Приликата в анализа на резултатите от изследването на двете дати е, че в **заглавията** на три от статиите не се споменават *никакви имена*.

Приликата в цитирането на имена на *институции* е в преобладаването на международни организации.

И при двете изследвани дати в заглавия се споменава името на родината ни и на Норвегия.

Продължаваме с анализ на **имената в самите текстове на статиите**. Общият брой на разгледаните статии от 1.06.2011 г., посветени на темата Европейски съюз, е десет. Обект на изследване са **имената на държавите**. Докато през 2007 г. са споменати 32 различни държави в 11 статии, през 2011 г. засегнатите държави са 7. Отново най-силно застъпено е името на държавата ни – 13 пъти. (За сравнение през 2007 г. общият брой на цитиранията е 30). Гърция е спомената пет пъти, Европа – три пъти, Норвегия – 2, а Македония, и Люксембург – по веднъж. Прави впечатление, че на тази дата обект на внимание от страна на вестника са значително по-малко страни, по-малка е и тяхната честота на споменаване. В шест статии името на България не се споменава, тъй като страницата е с тематична насоченост Европейски съюз. Вниманието е фокусирано върху международната политика.

Докато през 2007 г. във в. «Дневник» са споменати **20 града**, на същата дата четири години по-късно са споменати само четири града.

Най-често споменаваният град за изследването през 2011 г. е столицата на Гърция – град Атина – 3 пъти, а по един път са споменати Брюксел, Фукушима и Виена. Най-високата честота на споменаване на градовете е 3 през 2011 г., а за сравнение през 2007 г. е 15. Докато на предходната дата има споменати български градове, в крайния период няма. Само Брюксел и Атина се повтарят и в двата изследвани периода. В осем от десетте статии не са споменати никакви топови.

Както в изследването за 2007 г., сред имената на институции най-често срещано е това на Европейския съюз. В 8 от 10 статии ЕС е споменат общо 27 пъти.

Световната банка е спомената само веднъж, за разлика от предходния период, където се споменава 7 пъти. През 2011 г. има повече

споменати финансови институции – Европейската централна банка – 1 път, Икономическият и финансов комитет (EFC) – 1 път, Европейската инвестиционна банка – 1 път, Европейската банка – 2 пъти, Българската фондова борса – 1 път. Преобладават международните за сметка на българските финансови организации.

Европейските институции на страниците на вестника са представени от Европейска комисия – спомената в три статии общо 11 пъти, Европейският институт – 1 път, Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) – 1 път.

Институциите за ядрена енергия са три международни: Групата на европейските ядрени регулатори (ENSRG), Японската АЕЦ, Западноевропейската асоциация на ядрените регулатори, и две български: АЕЦ „Козлодуй“, Агенцията за ядрено регулиране.

Други български държавни институции, споменати в „Дневник“, са: Национален център за опазване на общественото здраве, Министерството на здравеопазването, Министерството на труда, Агенцията за социално подпомагане, Народната библиотека „Св. Кирил и Методий“, МВР.

Частните институции са представени от: правозащитната организация „Амнести интернешънъл“, мобилните оператори „Мобилтел“, „Глобул“, „Виваком“ и оператора „Телеком Аустрия“.

Обект на внимание от страна на вестника стават и отделни организации на средствата за масова информация като Агенция „Блумбърг“, „Файненшъл таймс“, „Ройтерс“, Агенция „Фич“, вестник „Имерисия“.

Общият брой на институциите през 2011 г. е 40, а през 2007г. – 29.

Както в разглежданите статии от 2007 г., така и в тези през 2011 г. при цитирането на лични имена (7 от 10 статии) прави впечатление, че нито едно не се повтаря в няколко поредни материала. В три текста лични имена изцяло липсват. Тринадесет от имената на личностите, цитирани във вестника, са на български граждани, а седем – на чужди. Обект на внимание от страна на печатното издание, както през 2007 г., стават хора на високи йерархични позиции. Това са значими *политически фигури* в публичното пространство: председател на Еврогрупа, министър-председател, министър по еврофондовете, еврокомисар по икономическите и валутните въпроси, лидер на партия. (За запознаване с конкретните имена вижте Таблица № 2).

Таблица № 2

Имена на личности	Бр. повторения									
	1 ст.	2 ст.	3 ст.	4 ст.	5 ст.	6 ст.	7 ст.	8 ст.	9 ст.	10 ст.
Снежана Йовева	1									
Росица Стелиянова	1									
Томчо Томов	1									
Румен Атанасов	1									
Петер Хустингс			1							
д-р Михаил Околийски					2					
д-р Христо Хинков					2					
Владимир Табатов						1				
проф. Боряна Христова						1				
(Томислав) Дончев						3				
Тове Скарстейн						1				
Торе Ласе Би						1				
Костадин Димитров							1			
Жан-Клод Юнкер									2	
Георгиос Папандреу									1	
Антонис Самарас									1	
Оли Рен									1	
Иво Толев										1
Тамара Бечева										1
Георги Койнов										1

В сравнителен план през втория разглеждан период има по-силно застъпени имена на политически фигури от световен мащаб, за разлика от първия, където преобладават българските политици. Като цяло общият брой на споменатите имена през 2011 г. е 21, а през 2007 – 17.

Контент-анализ на имената в разглежданите статии от 1.06.2011 г. Обективната, неутрална информация преобладава, тъй като в. «Дневник» е представител на качествената преса в България. В сравнителен план преобладават отрицателните контексти – общо 16 единици; 12 положителни единици. Като цяло амплитудата между положителни и отрицателни единици не е така рязка, както през 2007.

Таблица № 3

Имена на личности, употребени в:	Бр. повторения									
	1 ст.	2 ст.	3 ст.	4 ст.	5 ст.	6 ст.	7 ст.	8 ст.	9 ст.	10 ст.
Положителен конт.	1	0	3	0	0	4	1	0	0	3
Неутрален конт.										
Отрицателен конт.	0	0	2	3	10	0	0	0	0	1

Примерите от семантичния анализ показват следното:

Разпределението на имената в отделните контексти е направено в Таблица № 3. Като цяло статиите, публикувани във в. „Дневник” за тази дата, са с неутрален отгънък, представляват обективна, фактологична информация. В пет от статиите изцяло липсват позитивни контексти, а в шест – няма нито една единица негативни смисли. Тенденцията към преобладаващо отрицателна информация спрямо положителната не е така експресивно изразена, както през 2007 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

Съдържание на Регистрационна карта

1. Жанр:

- Информация
- Коментар/анализ
- Интервю

2. Автор на статията:

- Назован
- Неназован

3. Имена в заглавие:

- Имена на държави
- Имена на институции
- Имена на личности
- Имена на градове (столици)

4. Имена в статията

- Имена на държави
- Имена на градове (столици)
- Имена на институции
- Имена на (известни) личности

5. Контент-анализ на имената

- Имена, употребени в положителен контекст
- Имена, употребени в неутрален контекст
- Имена, употребени в отрицателен контекст